

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola elektrotechnická, Havířov, Příspěvková organizace, Makarenkova 513/1, Havířov
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ.1.5
Název projektu	Podpora odborných kompetencí
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.00/34.0946
Název šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_7-18
Název materiálu	Logická struktura disku - dělení disku na oddíly.
Autor	Ing. Peter Ralbovský
Tématický celek	Pevný disk - logická struktura
Předmět	Operační systémy
Ročník	3. ročník SPŠE
Datum tvorby	Únor 2013
Ověření ve výuce	Duben - Říjen 2013
Anotace	Tvorba a využití diskových oddílů, typy a charakteristiky oddílů, proces bootování OS.
Metodický pokyn	Prezentace je určena jako pomocný materiál k výkladu do 1-2 hodin a částečně s využitím odkazů na zdroje a internetu i k samostudiu. K vysvětlení je dále používán program Diskedit z programového balíku Norton Utilities k ukázkám jednotlivých částí struktury souborového systému, návaznosti tabulek a logické struktury disku. Studenti si každý samostatně na PC vytvářejí log. disky a pomocí programu Diskedit sledují vytváření systémových oblastí.
Zdroje a odkazy	Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Peter Ralbovský.
Střední průmyslová škola elektrotechnická, Havířov, příspěvková organizace, Makarenkova 513/1, Havířov. Tento výukový materiál byl zpracován v rámci projektu EU peníze středním školám- OP VK, CZ.1.5.

* Logická struktura disku

typu MBR

* Dělení fyzického disku na oddíly

- * Disk lze dělit na oddíly 2 způsoby:
- * Typ MBR (Master Boot Record)
  - * Umožňuje rozdělit disk na 4 primární oddíly (partition), nebo 3 primární a jeden rozšířený oddíl (Extended Partition)
  - * Rozšířený oddíl lze dále dělit na logické disky pomocí tabulek rozšířených segmentů (Extended Partition Table). EPT je potom tolik, kolik je logických disků uvnitř rozšířeného oddílu
- * Typ GPT (GUID Partition Table)
  - * Umožňuje rozdělit disk až na 128 primárních oddílů
  - * Nepodporují všechny typy OS - např. XP

* Bootování - zavádění OS

- * Bootování je zavádění souborů operačního systému z energeticky nezávislého média (HDD, CD, DVD, Flash, FDD, BootROM...) do operační paměti RAM
- * Určení pořadí zaváděcích zařízení je potřebné nastavit v Setupu BIOSu

* MBR - hlavní zaváděcí záznam disku

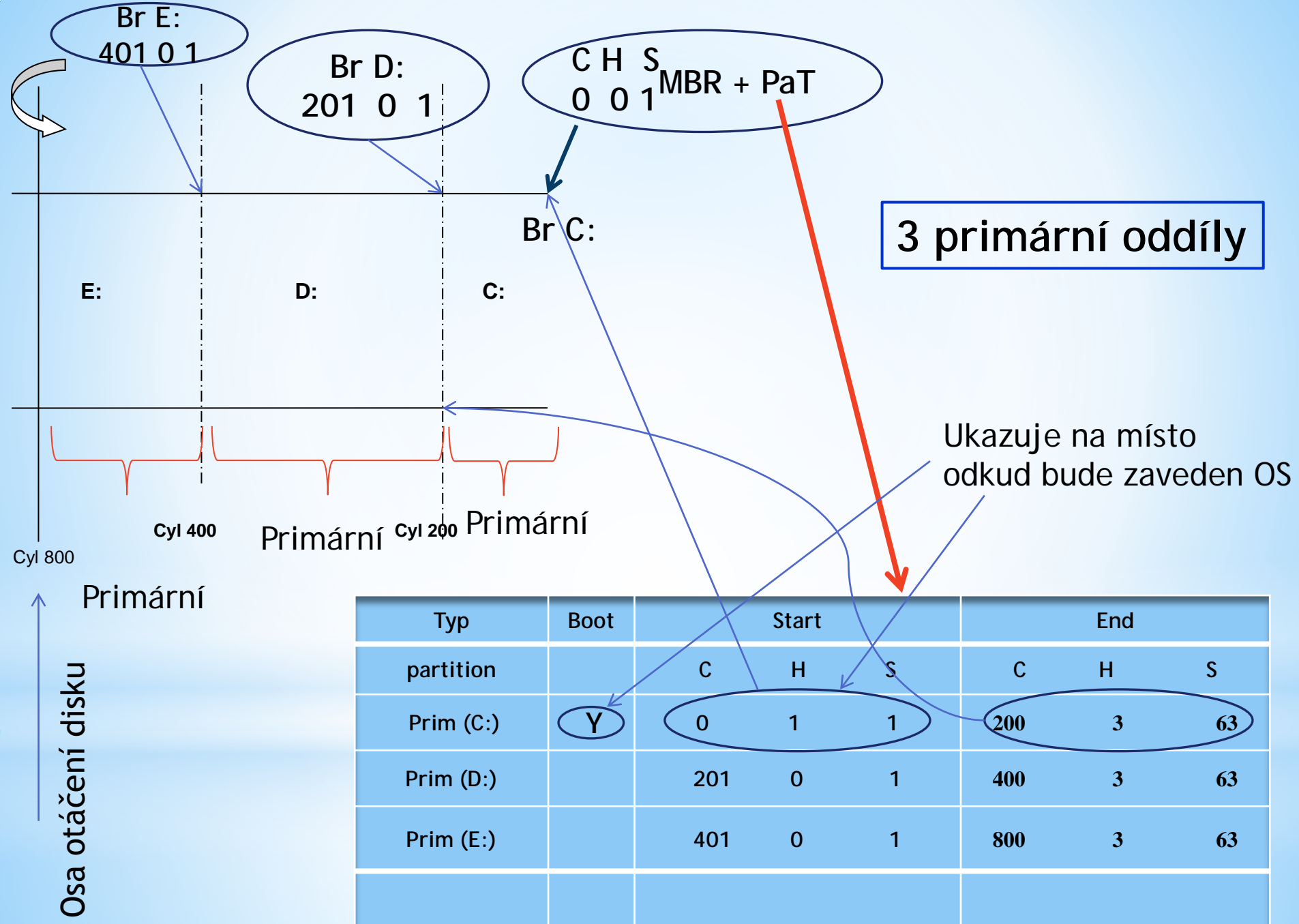
- * Je rozhraním mezi výrobcí HW a tvůrci OS a je proto umístěn vždy na stejném místě fyzického disku (Cyl 0, hlava 0, sektor 1)
- * Zavaděč z BIOSu hledá na disku právě toto místo - CHS 001 a pokud tam nalezne platný MBR - zavede jej do OP a předá mu řízení
- * Součástí MBR krátký programový kód je tabulka rozdělení disku na oblasti - Partition Table (PaT)
- * MBR se vytváří při instalaci OS v části výběru, nebo tvorby oddílů - nebo programem Fdisk.
- * MBR nevytváří výrobce disku, ale první instalovaný OS, případně Boot manager, nebo specializovaný SW pro tvorbu oddílů (Acronis disk director, Paragon partition manager ...)

* Partition Table - PaT - tabulka oddílů

- * Je součástí MBR a má místo pro 4 záznamy - proto pouze 4 oddíly
- * Jeden z oddílů je nastaven jako bootovací
- * Programový kód obsažený v MBR (nebo nějaký Boot manager) zjistí na základě tohoto nastavení ze kterého dalšího místa (CHS) má číst zaváděcí záznam (Boot Record) systémového oddílu a zavede jej do OP a předá mu řízení
- * Na toto místo ukazuje vždy začátek oblasti - START (CHS)
- * Pokud je na disku více OS - Boot manažer, čekající na náš výběr OS, vlastně čeká na výběr jednoho ze 4 možných START - CHS

* Příklady rozdělení disku na oddíly

Br E:

EPT
201 0 1

C H S
0 0 1 MBR + PaT

1. EPT

Typ	Boo	Start			End		
partition		C	H	S	C	H	S
D:		201	1	1	400	3	63

Br D:

D: 201 1 1

Br C:

C:

E:

Primární

Rozšířená

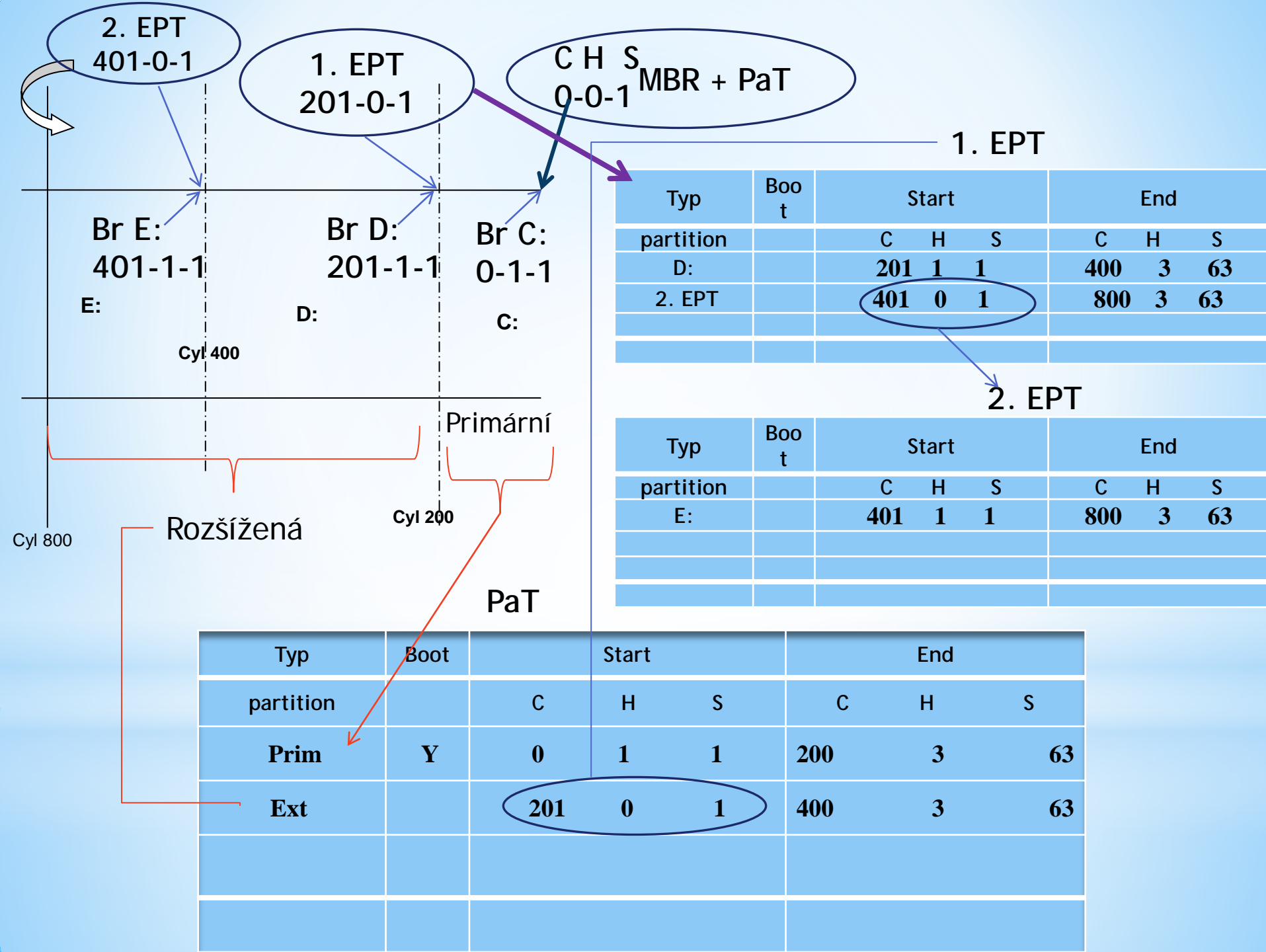
Primární

Cyl 400

Cyl 200

Cyl 800

Typ	Boot	Start			End		
partition		C	H	S	C	H	S
Prim	Y	0	1	1	200	3	63
Ext		201	0	1	400	3	63
Prim		401	0	1	800	3	63

*Kontrolní otázky:

- * Co je to Bootování?
- * Z čeho se dá nabootovat?
- * Co je potřebné provést k zavedení OS např. z CD, nebo Flash?
- * Co je to Master Boot Record disku?
- * Kdo a čím vytváří MBR?
- * Z čeho se MBR skládá?
- * Co je to Partition Table a k čemu slouží?
- * Kolik může být na disku rozšířených (Extended) oddílů?
- * Kolik může být celkem na disku oddílů typu MBR?
- * Dá se disk rozdělit na více než 4 logické disky?
- * Dá se disk rozdělit na více než 4 primární oddíly? Pokud ano, napište jakým způsobem a na kolik maximálně.
- * Popište postup zavádění OS.
- * Co je to Boot manažer a k čemu slouží?

* Použité zdroje:

- * HORÁK, Jaroslav. *Hardware učebnice pro pokročilé*.
Brno: CPRESS, 2007, ISBN 978-80-251-1741-5.
- * Obr. a tab. - vlastní